

ความต้องการในการใช้สื่อการสอนของคณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายวิพร เหลืองวิริยะแสง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชา โสวัตต์ศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

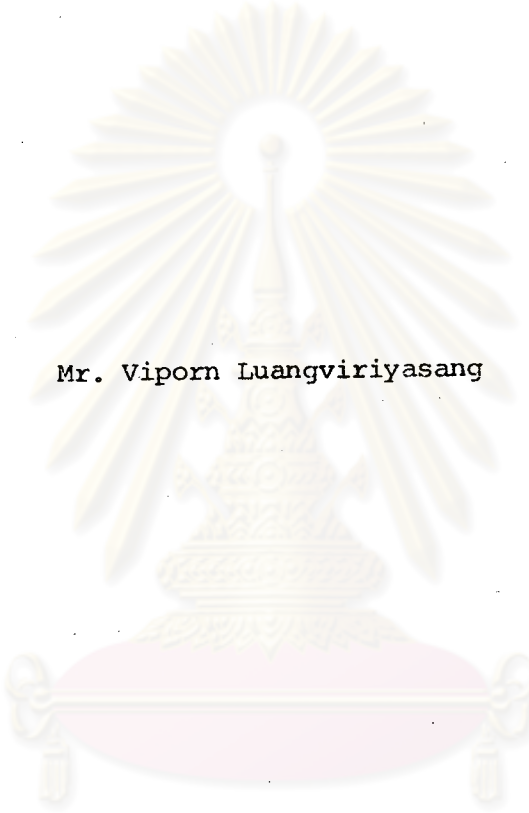
พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-032-1

008125

15515799

FACULTY'S NEEDS FOR THE USE OF INSTRUCTIONAL MEDIA
AT CHULALONGKORN UNIVERSITY

Mr. Viporn Luangviriyasang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการในการใช้สื่อการสอนของ คณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

โดย นายวิพร เหลืองวิริยะแสง

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

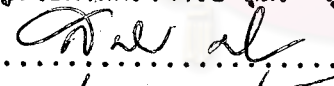
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประติษฐ์ บุณาค)

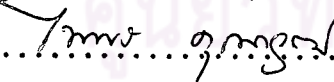
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณศรี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไทพร คุณาวุฒิ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัมเขาว์ เนตรประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการในการใช้สื่อการสอนของคณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
ชื่อ นายวิพร เหลืองวิริยะแสง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลุ่พันธ์ ปัทมาคม
ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนของคณาจารย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้สื่อการสอนของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย ในสาขาวิชาต่าง ๆ คือ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนในด้านการผลิต การบริการ สถานที่
ซึ่งอำนวยความสะดวก และการใช้สื่อการสอนประกอบการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นคณาจารย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 345 คน โดยการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ให้ความคลาด
เคลื่อนได้ไม่เกิน $\pm 5\%$ จากประชากรจริง นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หา
ค่าสถิติ โดยทดสอบค่าไคสแควร์ หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลของการวิจัย

1. ด้านประสบการณ์และความคิดเห็น อาจารย์ส่วนใหญ่ผลิต ใช้สื่อการสอนและศึกษาหาความรู้ในเรื่องสื่อการสอนด้วยตนเอง แหล่งบริการที่ใช้มากคือภาควิชาและพอใจในบริการที่ใช้อยู่ ส่วนความคิดเห็นอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าแหล่งบริการควรจะเป็นระดับคณะมากกว่าส่วนกลาง ซึ่งควรให้บริการทั้งอาจารย์และนิสิต สำหรับในด้านความรู้อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มพูนความรู้เรื่องสื่อการสอนโดยการอบรมที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดดำเนินการ และวิธีการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย รองลงมาคือการสอนแบบปฏิบัติการ และที่ใช้น้อยที่สุดคือการศึกษาแบบอิสระ

2. การศึกษาถึงความต้องการใช้สื่อการสอนที่แท้จริงกับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันปรากฏว่า อาจารย์ทุกสาขาวิชามีความต้องการสื่อการสอนมากกว่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน สำหรับสื่อการสอนที่มีความต้องการและใช้มากในปัจจุบันคือ กระดานดำหรือกระดานขาว รองลงมาก็คือ เอกสาร ตำรา เครื่องขยายเสียงและไมโครโฟน แผ่นโปร่งใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สื่อการสอนที่มีความต้องการและใช้น้อยคือการสอนแบบศูนย์การเรียน แผ่นเสียงและเครื่องเล่นแผ่นเสียง การแสดงละคร ห้องปฏิบัติการทางภาษา และน้อยที่สุดคือการแสดงหุ่น

3. ปัญหาในด้านสื่อการสอนปรากฏว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหามากที่สุดคือ ขาดเครื่องมือในการผลิต รองลงมาตามลำดับคือ ไม่มีเวลาและไม่มีผู้ช่วยผลิต ห้องเรียนขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและไม่มีวัสดุในการผลิตสื่อการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยบริการสื่อการสอนในระดับคณะและมหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการให้บริการสื่อการสอนทั้งทางด้านวัสดุและเครื่องมือ สำหรับหน่วยบริการทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับภาควิชา ระดับคณะ และมหาวิทยาลัย ควรมีการประสานงานกันในการให้บริการ

2. หน่วยบริการสื่อการสอนควรมีอุปกรณ์สื่อการสอนที่จำเป็นมากพอและใช้ได้อย่างสม่ำเสมอ ส่วนในห้องเรียนของคณะก็ควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นต้องใช้อยู่ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการสอนให้เพียงพอ

3. บุคลากรในหน่วยบริการสื่อการสอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชานี้โดยตรง เพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลือในการผลิตและให้คำปรึกษาในการใช้สื่อการสอน นอกจากนี้เห็นควรปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรที่มีอยู่ให้สูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title FACULTY'S NEEDS FOR THE USE OF INSTRUCTIONAL
 MEDIA AT CHULALONGKORN UNIVERSITY

Name Mr. Viporn Luangviriyasang

Thesis Advisor Assistant Professor Sunan Patamachome

Department Audio-Visual Education

Academic Year 1981

ABSTRACT

Purposes:

1. To study the opinions and experiences of lecturers in Chulalongkorn University in the use of instructional media.
2. To study the needs for the use of instructional media in four disciplines : Social-science, Humanities, Physical-science and Biological-science
3. To study problems associated with the use of instructional media, production, service, locations, facilities and utilization.

Procedures:

Data were collected from 345 lecturers in Chulalongkorn University by means of questionnaires. The sample of 345 yielded a result within 95% confidence limit. Data were statistically analysed in terms of chi-square test, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

Results:

1. Most lecturers use, produce and study how best to use instructional media by themselves. The service centre most commonly used is the service centre in the department. The service centre in the department is considered to be satisfactory. Most lecturers believe that faculty service centre should be more important than the central service of university and all service centres should be available to lecturers and students.

Most lecturers want the university to organize training program on instructional media. Most lecturers use the lecture method more than other methods of teaching with laboratory work in second place. Independent study has the lowest use.

2. The study of needs and use of instructional media shows that all lecturers need and use instructional media especially black-boards or white boards, next textbooks, documents, microphones and amplifiers, transparencies and overhead projectors. Instructional media for which there is less need and use are learning-centres, discs and record players, dramatizations, language labs and puppet shows.

3. The major problem with instructional media is lack of production equipments followed by time and assistance in production, facilities in the classrooms and production materials.

Recommendations:

1. Instructional media service centres at the faculty level and university level should advertise the services they can provide in both software and hardware. Cooperation should be encouraged among instructional media centres at the department level, faculty level and university level.

2. Media service centres should have sufficient and facilities to meet requirement. Instructional media in common use should be situated in the classrooms such as overhead projectors and slide projectors. The budget to purchase instructional media should be increased.

3. Personnel in media service centres should be skilled and trained in order that they can facilitate, help and advise lecturers in the selection and development of media. The competence and skill of personnel in the centres should be updated.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุนันท์ ปัทมาคม และอาจารย์ศรีเพ็ญ คุ้มพิทยากุล ที่ได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการ
ตรวจแก้ไขตลอดเวลา รองศาสตราจารย์ สมนิต แก้วสนธิ และ Dr. Alan G.
Harding ที่ช่วยตรวจทานบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสมบูรณ์ ตั้งใจจร และ คุณอุติมา โยติภทาดิย
ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ คุณอรุณ เอ็มแย้ม ที่กรุณาช่วยเหลือ
ในด้านการพิมพ์ และผู้เขียนรู้สึกซึ่งในหัวใจของพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ช่วยทำให้
วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มออกมาได้ ซึ่งความรู้สึกนี้จะอยู่ในความทรงจำตลอดเวลา

สำหรับข้อมูลซึ่งพอนำไปใช้และดำเนินการ (อย่างถูกวิธี) และเป็นประโยชน์
ต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น ผู้เขียนขอยกประโยชน์และความดีนี้แก่คณาจารย์ที่เสียสละ
เวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้

วิพร เหลืองวีริยะแสง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๒
กิตติกรรมประกาศ	๓
รายการตารางประกอบ	๓
บทที่	
1 บทนำ	1
. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
- ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
วิธีการดำเนินการวิจัย	7
คำจำกัดความในการวิจัย	8
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การวิจัยในประเทศ	9
การวิจัยในต่างประเทศ	13
2 การศึกษาชั้นมูลฐาน	18
สื่อการสอนในระดับอุดมศึกษา	18
ความหมายและประเภทของสื่อการสอน	18
ข้อดีและข้อจำกัดของสื่อการสอน	27
แนวโน้มของสื่อการสอนในระดับอุดมศึกษาในอนาคต	31
สื่อการสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	33

คู่มือวิทยานิพนธ์พยาบาล
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่

หน่วยบริการสื่อการสอนในสถาบันอุดมศึกษา	37
หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา (โสตทัศนศึกษากลาง)	
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	37
ศูนย์โสตทัศนูปกรณ์และการประชาสัมพันธ์	
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	41
โรงเรียนเวชนิทัศน์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	
มหาวิทยาลัยมหิดล	45
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	47
สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .	49
ปัญหาการบริหารงานหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถาบันการ	
ศึกษาต่าง ๆ	54
ปัญหาการให้การบริการของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาสถาบัน	
อุดมศึกษาต่าง ๆ	55
การเรียนการสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	58
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	68
ลักษณะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
กลุ่มตัวอย่างประชากร	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	73
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76

บทที่	หน้า
5 สรุปลงการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	113
สรุปลงการวิจัย	113
อภิปรายผลลงการวิจัย	118
ข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยต่อ	120
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก ก	126
ภาคผนวก ข	137
ภาคผนวก ค	142
ภาคผนวก ง	151
ประวัติผู้เขียน	155

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงค่าไคส์แควร์ของการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนตัวกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกับอัตราส่วนประชากรจริง	82
2	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามสาขาวิชา และเพศ	83
3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามสาขาวิชา และวุฒิสูงสุดที่ได้รับ	84
4	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามสาขาวิชา และตำแหน่งทางวิชาการ	85
5	แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามสาขาวิชา และประสบการณ์การสอน (ปี)	86
6	แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งผลิตสื่อการสอนที่เคยใช้จำแนก ตามสาขาวิชา	87
7	แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้สื่อการสอนในขณะสอนจำแนก ตามสาขาวิชา	88
8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามสาขาวิชา แหล่งบริการสื่อการสอน และความคิดเห็นในแหล่งบริการสื่อการสอนที่ใช้	89
9	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร สำหรับแหล่งที่ควรเป็นผู้บริการสื่อการสอน	90
10	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร สำหรับผู้ที่ควรได้รับการบริการสื่อการสอน	91
11	แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งที่มาของความรู้และประสบการณ์ การใช้สื่อการสอนของกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามสาขาวิชา . . .	92
12	แสดงจำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่ควรเป็นผู้ฝึกอบรมด้านสื่อ การสอนจำแนกตามสาขาวิชา	93

ตารางที่	หน้า
13	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรจำแนกตามสาขาวิชา 94
14	แสดงการเปรียบเทียบอันดับที่ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างประชากรรวมทุกสาขาวิชา จำแนกตามความต้องการ สื่อการสอนที่แท้จริงกับสื่อการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน 95
15	แสดงการเปรียบเทียบอันดับค่ามัธยฐานเลขคณิตของความต้องการในการใช้ สื่อการสอนจำแนกตามสาขาวิชา 99
16	แสดงการเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาในการใช้สื่อการสอนของกลุ่มตัวอย่างประชากร 107
17	แสดงจำนวนความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของ หน่วยบริการสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน 138
18	แสดงจำนวนความถี่ของข้อเสนอนะในการดำเนินงานของหน่วย บริการสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ . . 140
19	แสดงค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสื่อการสอน จำแนกตามความต้องการในการใช้และสาขาวิชา 143
20	แสดงค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการใช้ สื่อการสอนจำแนกตามสาขาวิชา 152